

מלעכב העיכול, ולכן צריך לתקן ע"י חפירות עמוקות סביב בית הקברות, שזה מסתבר שיועיל, ואם לא יועיל צריך לפנות ואף שהוא בית הקברות שנקברו שם כבר הרבה מתים צריך לפנות אם א"א לתקן כדאיא בפ"ת סימן ת"ג סק"א מהחת"ס.

והנני ידידו מוקירו מחר.

משה פיינשטיין

סימן לד

בפירוש ושבקית על לשון הקדש שתרגמו ועזבתי אם הוא נכון

כ"א אדר הראשון תשכ"ת.

מע"כ ידידי הרב הגאון הגדול המפורסם מוהר"ר
שלמה יוסף זיון שליט"א.

הגה בדבר פירוש ושבקית ופטרית ותרוכית שבאנציקלופדיא התלמודית ערך גט מפורש בלשון הקדש ועזבתי ושלחתי וגרשתי, שחכם אחד מערער שעזבתי אם היו כותבין את הגט בלה"ק היה פסול משום שפירושו שהוא עוזב אותה שהוא כמשלח את עצמו שפסול כהא דאיני אישך איני בעליך שבקידושין דף ה', ודאי צדק כ"ג ששבקית בארמית הוא פירוש בלה"ק עזבתי כדהביא כ"ג מרש"י גיטין דף ס"ה שפירש על עזובה מהו שהוא לשון אגרת שבוקין ובדף פ"ה על שביקין שהן לשון עזובות ומלשון הגמ' בדף ל"ב ראייה על ג' הדברים, וכן מפרש התרגום על קרא דאל תעזבני בתהלים ע"א הנאמר שם ב' פעמים לא תשבקני לא תשבוק יתי וכן ברוב המקומות ואין ספק בזה, ואף בתרגום אוגלוס על עזוב תעזוב עמו פי' משבק תשבק מה דבלבך עלוהי וכן שם בתרגום יב"ע, וא"כ לחכם המערער גם שבקית שכותבין בגט יפסל משום שהוא משלח את עצמו שהוא ממש פירוש אחד.

ומבעיית עזובה מהו לא קשה כלום שהוא מטעם דפרש"י דהספק הוא רק מכיון שלא כתבין לשון זה, משום דגם בזמן הגמ' נהגו לכתוב בלשון ארמית גט וכן השטרות כדאיא בדף פ"ה במתני' בלשון ארמית משום שכן היו רגילין לדבר, ובעצם לא

ולענין לחוש לשיטת הרמב"ם פכ"ט ממכירה ה"ב דמדבר ואינו שומע אינו יכול למכור קרקעות אף שבאלם דשומע ואינו מדבר כתב בה"ג שם דיכול למכור גם קרקעות, ויש אחרונים שסברי אליביה שגם לכל הדברים אינו שומע הוא כדין חרש אע"פ שמדבר משום שלא גריס בגיטין דף ע"א מדבר ואינו שומע שיהיה כפקח, אבל הא א"א לומר כן דבפ"ב מאישות הכ"ו כתב הרמב"ם בפירוש שמדבר ואינו שומע הוא ככל אדם, ובפ"ד מתרומות ה"ד כתב גם במדבר ואינו שומע שרק מפני הברכה שאינו יכול להשמיע לאזניו אינו תורם לכתחלה ואם תרם תרומתו תרומה, הרי נמי מפורש שדינו כפקח, ובפ"ט מעדות ה"א כתב במדבר ואינו שומע ושומע ואינו מדבר ראייתן ראייה מעולה ודעתם נכונה אך פסולין משום מפיהם ולא מפי כתבם ומשום שצריך שיהיה ראוי לשמוע הדיינים והאיום עיי"ש, הרי בכל אלו הדברים מפורש שאינו שומע אם הוא מדבר הוא כפקח, וא"כ מוכרחין לומר כהנה"מ סימן רל"ה סק"כ שרק למכירת קרקעות אינו כפקח משום דלמכור קרקעות בעינן חריפות וכיון שאינו שומע אינו חריף ואינו יכול למכור קרקע עיי"ש, ולמה שכתבתי הוא חלוק פשוט דבאינו שומע הרי זהו החסרון והקלקול ששייך לענין הדעת שלכן אף שמדבר שיש לו התחברות אף שהשלים החסרון להיות בדין פקה, מ"מ לא עשה בו גם חריפות שצריך למכירת קרקע, אבל כשהוא שומע הרי אין בו שום חסרון וקלקול במוח ומה שאינו מדבר אין בזה שום שייכות להמוח ולענין הדעת אלא הוא מחלה וחסרון באברים אחרים שאין שייך לקלקל הדעת ולכן איכא גם החריפות שיש לפקח ויכול גם למכור קרקעות, ותירוצי הכ"מ נמי תמוהין כדהקשה עליו בנה"מ שם וגם הוכחתו מזה שצריכין בדיקה אלמא דאינם כפקחין ממש לא מובן דקודם שיודעין מה טיבן ודאי יש לבדוק דאולי בא מדבר שמקלקל הדעת, והא באינו מדבר ושומע צריך בדיקה ובה גם הרמב"ם מודה דהוא כפקח וצ"ע דברי הכ"מ ומשמע שבש"ע חזר בו דהא לא חילק בזה בשאר דינים, ולכן למעשה ודאי אין לחוש לזה בכל הדברים והוא כפקח גמור לבד ממכירת קרקעות להרמב"ם.

ובקברות שמתמלאין מים הרי מפורש בש"ע סימן שס"ג סעיף א' שמותר לפנותו משם, וא"כ כ"ש שאין לקבור לכתחלה במקום שיש לחוש שיכנסו לשם מים, ואף בפלאסטיק הוא ג"כ ודאי בזיון וגם אפשר שפלאסטיק יעכב העיכול שזה ודאי אין לעשות, דהא מצינו שיותר טוב שיתעכל הבשר מהר